

Naročnina za celo leto 2 K.
Posamezna številka velja 6 vin.

Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati vnaprej.
Cena oznanil je za eno stran 64 K, 1/2 strani 32 K, 1/4 strani 16 K, 1/8 strani 8 K, 1/16 strani 4 K.

Stajanno

Natisov 14.000. — Štajerc velja za celo leto eden goldinar.

Stajerc

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Naročnina za celo leto K 2.— Posamezna številka velja 8 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati vnaprej.
Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, 1/2 strani K 16.—, 1/4 strani K 8.—, 1/8 strani K 4.—, 1/16 strani K 2.—, 1/32 strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno nižjana. — Za oznanila (inserte) uredništvo in upravnštvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnštvo je v Ptuj v gledališkem posloju. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopolni dobrodošli in se sprejemajo zastoj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dolične številke vpsolati.

Štev. 2

V Ptuj v nedeljo dne 21. januarja 1906.

VII. letnik.

Volitve v občinski šolski svet se bližajo!

Opetovano smo že v našem listu omenili kolike važnosti je in kako nujno potrebna je dobra šolska omika. Vedno več se zahteva v tem oziru od kmeta, od obrtnika, od vinarja, od vsakega delavca. Kaj vse mora dandanes kmet znati, da razume sedanji gospodarski napredek! Pri poljedelstvu, pri živinoreji, pri vinogradarstvu, povsod imamo napredek in da ima kmet od tega korist, mora ta napredek razumeti.

Vsak stan ima dandanes težjo eksistenco nego v prejšnjih časih. Kdor ne gre z časom in napredkom, ta je povsod zadnji in ta mora obleči v boju za obstanek. Omeniti hočemo kot primer za napredek v gospodarstvu vinorejo. Kako malo dela je bilo nekdanj v vinogradih, kako prosto je bilo vse, a danes, kaj mora vse znati vinogradnik, kaj mora vse storiti da mu prinese vinograd vsaj nekaj dobička!

Pa ne samo, da se briga kmet za napredek v gospodarstvu, on se mora tudi za občni napredek brigati, on se mora tudi brigati za politiko. Delavec, duhovnik, uradnik in obrtnik vsi so pridno na delu, da si zboljšajo svoj stan. V državnem zboru zahtevajo vsi ti enako volilno pravico, zvišanje plače za uradnike, za duhovnike i. t. d. Vsi ti stani pečajo se z politikom, da si zboljšajo svoj stan in ker vedno in vedno svoje zahteve v parlamentu povdarjajo, bodo tudi nekaj dosegli.

Kako pa je z našim siromašnim kmetom? Kmetje na Spodnjem Štajerskem nimajo niti enega pravega zastopnika in poslance, same profesorje, dohtarje in mašnike, ki se v parlamentu brigajo za svoje ljudi,

a se ne brigajo za volilce, kmete. Duhovnik gleda da dosežejo in dobijo nekaj duhovniki, dohtar da dohtarji i. t. d. Ne samo da ti kmečki poslanci ali bolj rečeno kmečki zapeljivci v parlamentu ničesar ne storijo za kmeta, hočejo zabraniti še kmetu dober poduk, dobro šolo, samo da bi ostal kmet na veke od njih odvisen.

Kmet se po načrtu teh gospodov ne sme v šoli mnogo naučiti, on se ne sme naučiti nemški. Kmet naj se samo toliko nauči, koliko potrebuje doma, koliko mu je za dom potrebno. Če bi se pa kmet vse to naučil, kaj nujno potrebuje, če bi se naučil pri nas prepotrebne nemškega jezika, ne bi več farji in dohtarji z kmetom delali, kako hočejo. Potem bo se kmet sam pžal z politikom in sicer z pravo kmečko politikom. Izvolil si bo napredna može za poslance, ki ne bodo gledali na lastno korist ali korist svojih stanovskih bratov ampak ki se bodo potezovali le za korist svojih kmečkih volilcev. Kmet bo potem sam ukazoval poslancem, kaj ti naj storijo in ukrenejo.

Ker pa še sedanji kmečki poslanci za kmete ničesar niso storili, ker mu še v nobenem oziru niso pomagali, nimajo tudi kaj dobrega od teh „zastopnikov“ za prihodnost pričakovati in tudi drugi stanovci se ne bodo zavzeli za kmeti stan. Vsak stan gleda zase, najprej se trudi da za se kaj doseže in že stari pregovor pravi, da ima vsak svetnik roko k sebi obrnjene. Toraj kmetje, če hočete da tudi vi kaj dosežete, morate si sami pomagati. Le kmet zamora kmetu pomagati. Kmet se mora sam z politikom pečati, on mora tudi, biti voditelj v politiki, on ne sme svoje moči oddati in sicer oddati drugim stanom v korist. Kmet mora voditi kmečko politiko, kmet mora

„dobra dušica“ in s tako ženko, ki je zadovoljna vselej in povsod, se lahko izhaja in gospodarji. Ako srečaš berača in taistemu meniš kaj podariti, potem ne jemlji nikdar takse, ki bi tebi o ti priliki dejala: morda je ta človek kak slepar, lenuh, postopač, ki priberačen denar v krčmo zanesa. Če ti torej tako rečeš, ona pa odgovori: „Naj le gre, siromaček! Danes je tako hladno, kak kozarček pijače bode mu gotovo teknil!“ — lej, tako le hitro vzemi, to je zlata vredna dušica.

Prizadevaj si dalje poizvedeti, kako se zjutraj in kadar se obudi, navadno obnaša. Ako se prebudi in takoj se smehlja, potem jo le vzemi, ne bo ti žal. Ako pa nasprotno že zgoraj, kadar vstane, grbanči svoje čelo in se kisló drži. potem, prijatelj, varuj se take kakor vrug križa, ta ti je zoperna — kakor zarko maslo.

„dovoljen, tako dekle, rečem ti, bode pridna in zvesta ženka. Srečen je oče, ki ima tako hčerko in srečen je taki fant, ki jo za ženo dobi.“

Ne jemlji si za ženo take, ki je neumno pobožna ter zapisana v vsaki mogoči bratovščini. Pobožnost sicer pristoja posebno nežnemu lepemu ženskem spolu, ali taka v resnici nikdar ni prav pobožna, ona to dela le na videz, le zato, da jo ljudje hvalijo; sam sebi pa bi si žnjo nakopal križ, ki bi ti bil neznošen. Kake nepoželjne ženske pa se tudi varuj.

Naposled, in to ti naj je glavno vodilo, ne jemlji za ženko dekleta, ki ne bere rada „Štajerca“. S tako bi dobil le neomikano hinavko, ki nima nobenega smisla za pravo, napredno in srečno življenje.

okrogu kraškega sve

injem članku smo ra ki svet izbirajo član nadučitelj). 2. kot pnik) in 3. kot za adar so člani šolske, ljni glavar sejo, da ki seji predseduje n ačelnik krajnega šol i, kdor dobi nadpol je pravilno in poste jeni prevzame takoj vetu.

a jah kr. šol. s v se shaja k svojim r o četrtletje. Ako pa sme načelnik sklicati nora konečno sklicati htevatava dva člana E ajni šol. svet pri se a vsolane občine.

sol. svet veljavno skle člani, 2. ako je na vsaj polovica vseh čl se hoče pritožiti pre sveta, mora to storiti sicer tekom v 14 dni lep nima obveznosti em mestu ali v novi kaj novega.

se pa včasi, da se veta razpravljati o ka ga pričujočega člana, r

Darovi.

Sodnik je sedel na svojo sebe vse velikaše sveta, ad njim vladali.

Stvarnik je pravil Mozes

vu?“

„10 bojnih zapovedi.“

aj je ljudstvo napravilo iz

“

a je vprašal cesarja Kar

l svojemu ljudstvu?“

“

aj je ljudstvo napravilo iz

ado, na kateri je po nedo

rnice in svobodomisleče du

se je obrnil k cesarju Nap

ojemu ljudstvu?“

o“

aj je iz nje ljudstvo nare

„Sramoto!“

In tako je vprašal še tega ali

je pritoževal, da je ljudstvo njegov

dobije.

Naposled je vprašal večni Oče I

sin, kaj si ti dal ljudstvu?“

„Mir!“

„In kaj so iz tistega naredili?“

Kristus je obmolknil. S prebode zakril svoj sveti obraz ter se je milo

po vsod imeti prave, napredne zastopnike, on mora imeti poslance ki se zares le za kmečki blagor brigajo, ni mu treba hujskačev, ki si s tem, da hujskajo kmečko ljudstvo, polnijo žepa, ali gledajo da dosežejo kako dobro plačeno službo.

Da pa kmet doseže zaželjeni cilj napredka, treba mu je, prva pogoja je, da zadobi v domači šoli primerno znanje, da sprevidi jasno, kdo mu je pravi prijatelj ali kdo le „takozvani osrečevalec“.

Kmetje, vaši otroci, naša bodočnost, naj se v šoli nauči v prvi vrsti teh predmetov, naj se nauči tega, kar nujno in neobhodno potrebuje v življenju. Posebno nemškega jezika naj se nauče naši kmečki otroci že doma v šoli.

V prešnjih časih bile so na deželi večinoma le dvorazredne šole in v taki dvorazrednici naučili so se otroci več nego v sedaj v pet-ali šestrazrednici. Zakaj, pa imamo tedaj tako drago nove šole, če se otroci vedno manj nauče? Zakaj mora potem kmet za šole plačati, če se otroci dovolj ne naučijo, ali tega ne, kar zahteva kmet, delavec, obrtnik i. t. d.? Zakaj pa pošiljajo dohtarji, uradniki svojo deca v nemške šole, zakaj so se vsi farji naučili nemški? Samo kmet naj nebi znal nemški samo delavec ne, obrtnik na deželi ne? Kmet ne sme postati prost, on ne sme postati samostalen, vedno naj bo odvisen od prvaških dohtarjev in farjev. To bi se pač dopadlo prvaškimi politikom, farjem in dohtarjem in „hofratom“. Ti gospodje se bojijo, da bi kmet postal pametnejši, potem izgubijo veljavo in moč pri molznih kravicah.

Hočete kmetje da tudi vam zasijajo boljši dnevi? Pomagajte si sami, z lastnimi močmi! Pot in kakor to storite vam mi podajamo. Volite najpred prave zastopnike, volite napredne može, kjer koli imate

Pred nebeškimi duri.

Rano zjutraj korakalo je nekaj možev po ozki, trnjevi poti proti nebesam. Nekateri molijo, nekaj jih premišljuje, koliko dobrega in slabega so v življenju storili, ta zadnji pa je preklinjal da je bila groza, hudoval se je čez slabo cesto, čez lene nebeske cestne nadzornike in da ni nikake gostilne ob cesti.

Čez nekaj časa vendar zapazijo bliščeče nebeske duri. Sveti Peter, ki je tam čuval, porinil se si je hitro nekaj lotov drobnega tobaka v svoj častiti nos.

„Bog vas pozdravi“ nagovori prislece, „veseli me, da ste se proti nebesam napotili. Dandanes se malokteri briga za večno zveličanje. Ljudje živijo, kakor bi bil pekel kraj radosti in veselja. Pa ti se presneto motijo. Hudi jih pražijo, do se kar vijejo. Dobro za vas, da ste sem prišli. Seveda vas moram skušati, da ne pride kak ničvrednež v nebesa. Postavite se eden poleg drugega in jaz bom videl, kaj bo z vami storiti.“ To reksi, obrise si sv. Peter z velikim rudečim robcem svoj častivedni nos in vpraša takoj prvega, kako mu je ime.

„France Sila“ odgovori ta.

„Si?“

„Delavec.“

„Zakaj misliš, da si vredan prostorčka v nebesah?“

Mož je globoko zdihnil. Potem reče: „Celo življenje sem se mučil, celo ob nedeljah včasih nisem imel miru. Beda in nadloga bile ste moji sestri, in glad bil je moj brat. Delal sem v

pravico voliti. Posebno pa skrbite za pravo vzgojo mladine. Vaša mladina mora se v šoli vsega potrebnega za življenje naučiti, mora se naučiti da razume vsa vprašanja, ki jih stavi življenje na človeka, da se zamogla enkrat tudi v politiki govoriti in sicer se govoriti brez pomoči dohtarjev in farjev. Ona ne dobi pravi poduk ona bo tudi potem kot svoje poslance volila le kmete. Hujskariji in šantariji konec. Kmet se ne bo več pustil od hujskačev k mandirati ali zapeljavati. Da pa kmetje ta cilj dosežejo, treba je še mnogo dela! Kmet mora začetkom skrbeti, da dobi povsod prvo besedo, v občinskih odborih, v občinskem šolskem svetu i. t. d. Ako kmet ne briga že pri volitvah za svojo korist, potem ne pomaga pozneje vso tarnanje in vso politiziranje nič. Ako hočete vaš stan kmetje zboljšati, mora tudi sami pomagati, sami morate delovati! In sam pomagati zamorete si le tedaj, ako pridete vsi k volitvam in volite po lastnem prepričanju napredne može. V kratkem vršile se bodo volitve za občinski šolski svet. Nujno in neobhodno je tedaj potreba da greste k volitvam in da volite prave napredne može, kajti potem le imate upliv na šolo, polem s katero potem le lahko priskrbite vaši mladini pravo vzgojo, potem le bo dobila mladina poduk, kakor vi hočete, potem le boste dosegli, da se bo tudi naša učila vaša deca nemškega jezika. Vsak kmet ne more svojih otrok pošiljati v mestne nemške šole, naj tuj da zahteva da se tudi v domači šoli uči nemški jezik in sicer da se tako uči, da otroci tudi naučijo nemški.

Zatorej občinski odborniki, zljaj vas opozarjan zdaj ko se bližajo volitve za občinski šolski svet zdaj zamorete doseči da se vaše želje izpolnijo. Al

tovarni polni dima in smrada in nikdar nisem bil varen življenja. In ko sem se čez to enkrat malo preglasno izražal in rekel, kaj mi delavci zahtevamo, so me zaprli ter me meseca na državne troške oskrbovali. Med tem časom trpete je moja družina mnogo glada in moj sinek je ta čas umrl. Potem sem spet moral delati ko živina, dokler . . .“

„Že dobro, dobro“, reče Peter, „ti si si nebesa dobro zaslužil“ in od sočutja postalo je Petrovo oko solzno.

Ta drugi, nek visok uradnik, ni vedel ničesar drugega, kar bi mu zamoglo v nebesa pomagati, nego da dal proglasiti več ukazov, ukaz št. 5670, 7032 i. t. d.

Sv. Peter vpraša, kaj pa je to za ukaz, št. 5670? je prepovedano na tla pljuvati“ reče ponosno visok uradnik

„Že dobro“, odgovori Peter in mu namigne, naj gre koder je prišel.

„Kako pa je tebi ime?“ vpraša Peter tretjega. „Jak Repičnik“ odgovori ta in brez da bi na daljša vprašanja čal začne:

„Jaz sem kmet in bil sem tudi mnogo let občinski predstojnik v večji vasi. In človek nebi mislil, umrl sem vsi nervoznosti.“

Nebeški portir odprl je od začudenja usta, da bi se lah senen voz noter peljal in reče: „Kaj? Nervozen si bil, kn bi imel tako slabe živce?“

„Da, da“ odgovori smehljaje kmet. Kako sem se mu mučiti na polju, ti je gotovo znano, koliko vročine sem moral prenašati, kolikokrat mi je toča ves trud in delo pokončala. Koliko skrbi sem imel kot občinski predstojnik. Dan

2038-6.9.49

